

Dyslexie

1. Algemene uitleg

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een **hardnekkig probleem** met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van **het lezen en/of het spellen** op woordniveau.

1.1. Oorzaken

Hoewel we de precieze oorzaak dus niet weten, is wel duidelijk dat dyslexie een **neurologische basis** heeft. Dit houdt in dat afwijkingen in de hersenen leiden tot verstoringen in het opnemen van talige informatie. Het gaat dan vooral om de verwerking van klanken en letters, dat zich uit in moeite met lezen en spellen. Bij leerlingen met dyslexie verloopt de informatieverwerking bij lezen anders. Erfelijke aanleg speelt ook een rol bij dyslexie. Dyslexie komt in sommige families veel voor. Bij de overerving zijn verschillende genen betrokken. Als een leerling een ouder heeft met dyslexie, dan is er sprake van een verhoogd risico. De leerling heeft dan ongeveer 40 procent kans om dyslexie te hebben.

1.2. Diagnostiek

Een dyslexieonderzoek wordt uitgevoerd door een psycholoog of orthopedagoog met de bevoegdheid om dyslexieonderzoek te doen.

1.3. Aanpak en omgaan met dyslexie

Momenteel zijn er geen medicijnen voor de behandeling van dyslexie. In plaats daarvan kunnen educatieve interventies effectieve nieuwe manieren leren om te leren en te lezen.

Leerlingen met dyslexie kunnen samenwerken met een getrainde specialist (logo) om nieuwe leesvaardigheden te leren.

2. Mogelijke kenmerken¹

2.1. Mogelijke positieve kenmerken

Een leerling met dyslexie denkt vaak logisch, beeldend en/of creatief. Daarnaast zijn ze vaak (veel) praktischer ingesteld dan leerlingen zonder dyslexie. Ook zijn ze in staat om bepaalde dingen goed te onthouden. Dit is vooral het geval met dingen die ze zelf gezien of gehoord hebben.

2.2. Mogelijke uitdagingen

Moeilijkheden met lezen en spellen

- Langzaam lezen, vaak letter voor letter
- Radend en/of spellend lezen
- Veel spelfouten
- Moeite met de letter-klank-koppeling
- Moeite met het onthouden van de volgorde van letters in een woord
-

Problemen met klankherkenning

- Moeilijkheid om klanken te onderscheiden
- Moeite met de letter-klank-koppeling
- Moeite met het horen van het verschil in klanken
- ...

Andere problemen

- Moeilijkheden met begrijpend lezen
- Moeilijkheden met mondelinge taal, zoals woordvindingsproblemen
- Moeilijkheden met rekenen
- Moeilijkheden met leren en onthouden
- Aandacht- en concentratieproblemen
- Moeilijkheden met plannen en organiseren
- Moeilijkheden met muzieknoden
- ...

¹ Het is belangrijk te weten dat deze kenmerken van persoon tot persoon kunnen verschillen en niet altijd in dezelfde mate voorkomen.

Extra kenmerken

- Verminderde leesmotivatie: leerlingen met dyslexie kunnen minder gemotiveerd zijn om te lezen
- Faalangst en prestatiedrang: leerlingen kunnen last hebben van prestatiedrang en paniek bij toetsen of schrijven
- Onzekerheid en laag zelfbeeld: door de lees- en spellingproblemen kunnen ze onzeker zijn en een laag zelfbeeld hebben
- Spiegelen van letters: letters zoals b en d kunnen worden verward
- Stokkend spreken: moeite om gedachten in woorden om te zetten
- ...

3. Enkele tips voor in de klas

- Geef meer tijd om een opdracht of toets af te werken
- Activeer het leergedrag. Motiveer de leerling om de aandacht op de taak te richten
- Verkort taken
- Zet digitale hulpmiddelen (bv. voorleessoftware) in
- Zorg voor veel succeservaringen
- Geef veel positieve feedback
- Gebruik veel visuele ondersteuning
- Maak gebruik van auditieve en sensomotorische kanalen
- Herhaal veel
- Laat de leerling niet hardop voorlezen in de klas, tenzij het dat zelf graag wil
- Gebruik liever geen multiplechoicevragen, vooral niet als de antwoorden bijna identiek lijken
- Overhoor mondeling, de leerling kan zich dan op de leerstof concentreren i.p.v. op de spelling en het lezen
- Geef extra tijd
- Laat de spelling niet meetellen bij andere vakken
- Maak gebruik van instructiekaarten. Automatiseren van de regels lukt immers vaak niet

4. Mogelijke REDICODI's

Leerlingen noteren een symbool bovenaan het blad rechts.
Onvoorbereid luidop voorlezen en oefeningen aan het bord maken moet de leerling niet doen.
Tijdens de les, het studeren en bij het maken van taken, toetsen en examens werkt de leerling digitaal en/of met voorleessoftware (SprintPlus).
Leesexamens of leestoetsen worden op voorhand doorgenomen op school, op een afgesproken moment.
Boeken worden auditief aangeboden via luisterpuntbibliotheek.be of er wordt een boek van een lagere moeilijkheidsgraad voorzien.
Een toets of een examen wordt mondeling verduidelijkt door de leerling.
Extra tijd voor examen en toetsen wordt voorzien.
Examens worden afgelegd in een stille ruimte.
Leerling gebruikt tijdens een toets/examen een moeilijke woordenlijst/lijst met vaktermen.
Spellingfouten, taalfouten en (over)schrijffouten worden in alle vakken niet meegerekend.
Enkel de basiskennis wordt getest.
Er worden minder oefeningen of meer tijd voorzien om oefeningen te maken.
Specifieke hulpmiddelen worden voorzien tijdens de les, bij het studeren en tijdens het maken van toetsen en examens: - Stappenplan - Kleurcodes - Picto's - Schema's - Tekeningen - Google afbeeldingen -
Er wordt een 2 ^{de} kans voorzien bij een taak en een toets.
De leerling wordt vrijgesteld voor
De leerling krijgt bijles voor
Andere....

5. Interessante websites, organisaties, boeken, ...

Websites

- [Home | Dyslexie](#)
- [Homepage | Dyslexie Centraal](#)

Organisaties

- [Dyslexie Dysorthografie Dyscalculie – VVL](#)

Boeken

- Ashraf, F., & Najam, N. (2020). An epidemiological study of prevalence and comorbidity of non-clinical Dyslexia, Dysgraphia and Dyscalculia symptoms in Public and Private Schools of Pakistan. *Pakistan Journal of Medical Sciences*, 36(7), 1659.
- Boyes, M. E., Leitão, S., Claessen, M., Badcock, N. A., & Nayton, M. (2020). Correlates of externalising and internalising problems in children with dyslexia: An analysis of data from clinical casefiles. *Australian Psychologist*, 55(1), 62-72.
- Ceyssens, M. (2001). *Ik schreif fout. Omgaan met dyslexie. Gids voor ouders, leerkrachten en hulpverleners*. Tielt: Uitgeverij Lannoo.
- Druenen, M. van,; Gijssels, M.; Scheltinga, F. en Verhoeven, L. (2012). *Leesproblemen en dyslexie in het basisonderwijs. Handreiking voor aankomende leerkrachten*. Nijmegen: Expertise Centrum Nederlands.
- Dossier dyslexie, *Balans Magazine*, jrg. 31, nr. 4, september 2018.
- Francis, D. A., Caruana, N., Hudson, J. L., & McArthur, G. M. (2019). The association between poor reading and internalising problems: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 67, 45-60. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2018.09.002>